

कुमारभास्करवर्मसंस्कृत-पुरातनाध्ययनविश्वविद्यालयः

क्षेत्राध्ययनम्

स्थानम्- मदनकामदेवदेवालयः

HOD, Sanskrit Vedio
KBVS & ASU

प्रस्तुतकर्ता- अर्पिता दास
कक्षा- स्नातकोत्तरद्वितीयषान्मासिक
विभागः- संस्कृतवेदाध्ययनविभागः
क्रमांक - SVS-02
वर्षः- 2020

प्रस्तावना →

असमराज्यस्य कामरूपजिलयां तथा गुवाहाटीनगरात्
प्रायः ४० कि. मि. दूरे, ५२ नं राष्ट्रीयमार्गे मदनकामदेवदेवालयः
प्रतिस्थितः । मदनकामदेवस्य देवालयं यद्यपि भग्नग्रस्तो
भवति तथापि तत्रस्थित भग्नप्रतिमाः कामदेव- रतिदेव्याः
आख्यानं जीवितं करोति । असमस्य पुरातत्वविभागानुसारेण
अयं देवालयस्य निर्माणं १० वीं तः १२ वीं तमै वर्षस्य मध्यभागे
अभवत् । असमप्रदेशस्य गुवाहाटीनगरस्य निकटे वाइटाटा-
चारिआल्हाः मदनकामदेवदेवालयः अस्ति । अयं देवालयं
असमस्य 'खजुराहो' इति उच्यते । भगवानशंकरस्य तृतीयनेत्रेण
भस्मः कामदेवस्य अत्रैव पुनर्जन्मः तथा पत्नीरतिदेव्याः सह
पुनर्मिलनम् अभवत् । अतः अयं देवालयस्य नामास्ति
'मदनकामदेव देवालयः । कामदेवः प्रेमः तथा आकर्षणस्य
देवता इति हिन्दुधर्मग्रन्थेषु प्राप्यन्ते । पौराणिकाख्यानदृष्ट्या
भगवानविष्णुः तथा देवीलक्ष्म्याः पुत्रः अस्ति कामदेवः ।
कामदेवस्य पत्नी अस्ति रतिदेवी । रतिदेवीं प्रेम तथा
आकर्षणस्य देवी मन्यते । कामदेवः वसन्त ऋतुः देवता
अतः कामदेवं वसन्तपञ्चमीतः पूज्यते । कामदेवस्य
बहवः नामास्ति, तेषां मध्ये 'मदनः' सुप्रसिद्धः ।
उद्देश्यः → मदनकामदेव देवालयः केन निर्मितः, अस्मिन्